

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

НАУКОВІ ПРАЦІ МАУП

Засновано у 2001 р.

Випуск 2(14)

Київ 2006

УДК 330-339; 321.7; 159.9
ББК 65.9(4УКР)я43
М43

Редакційна колегія

Головатий М. Ф., д-р політ. наук, проф. — головний редактор
Гайченко В. А., д-р біол. наук, проф. — заступник головного редактора
Саєвич І. Г., канд. філол. наук — відповідальний редактор
Марусєва О. А. — відповідальний секретар
Чирков В. М. — відповідальний редактор за випуск

Економічні науки і менеджмент

Захожай В. Б., д-р екон. наук, проф., Федоренко В. Г., д-р екон. наук, проф., Титова Н. А., д-р екон. наук, проф., Дахно І. І., д-р екон. наук, проф., Баєва О. В., д-р біол. наук, проф., Дмитренко Г. А., д-р екон. наук, проф., Ніколенко Ю. В., д-р екон. наук, проф., Криклій А. С., д-р екон. наук, проф., Куроченко О. В., д-р екон. наук, проф.

Політичні науки

Бабкіна О. В., д-р політ. наук, проф., Горбатенко В. П., д-р політ. наук, проф., Кирилук Ф. М., д-р філос. наук, проф., Храмов В. О., д-р політ. наук, проф., Шуба О. В., д-р політ. наук, проф., Антонюк О. В., д-р політ. наук, проф.

Психологічні науки

Балл Г. А., д-р психол. наук, проф., Коломінський Н. Л., д-р психол. наук, проф., Ложкін Г. В., д-р психол. наук, проф., Приходько Ю. О., д-р психол. наук, проф., Чуприков А. П., д-р мед. наук, проф., Сагач Г. М., д-р пед. наук, проф.

Юридичні науки

Бабкін В. Д., д-р юрид. наук, проф., Коваленко В. В., д-р юрид. наук, проф., Марчук В. М., д-р юрид. наук, проф., Скрипнюк О. В., д-р юрид. наук, проф., Александров Ю. В., канд. юрид. наук, проф., Корнієнко М. І., канд. юрид. наук, проф.

*Рекомендовано Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 3 від 29 березня 2006 р.)*

Міжрегіональна Академія управління персоналом.

М43 Наукові праці МАУП / Редкол.: М. Ф. Головатий (голов. ред.) та ін. — К. : МАУП, 2001. — Вип. 1. —

ISBN 966-608-120-2

Вип. 2(14). — 2006. — 196 с. — Бібліогр. в кінці ст. —

ISBN 966-608-655-7

У збірнику наукових праць публікуються статті науковців, які займаються проблемами розвитку економіки і менеджменту, політології, психології і права.

Для науковців, викладачів, студентів, а також усіх, кого цікавить розвиток науки в Україні.

Збірник “Наукові праці МАУП” зареєстровано Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України (свідоцтво від 11.04.02 за № 6048, серія КВ) як наукове видання, у якому висвітлюються результати наукових досліджень в галузях економіки, менеджменту, політології, соціології, психології, права, матеріалів наукових конференцій.

ББК 65.9(4УКР)я43+88я43

ISBN 966-608-120-2

ISBN 966-608-655-7

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП), 2006

ЗМІСТ

ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ І МЕНЕДЖМЕНТ	5	Борщ В.В., Осоченко І. В. Методи прийняття рішень у менеджменті	61
Сєвка В. Г., Мальцева М. Ю. Будівельний потенціал як складова розвитку економіки країни	5	Солопенко Р. І., Солопенко Р. Р. Економічне обґрунтування управлінських рішень, пов'язаних із системою кадрового менеджменту транспортного підприємства.....	64
Савельєва Т. М. Проблеми розвитку великих корпоративних структур в економіці України	9	Шульжик Ю. О. Проблема прогнозування динаміки одно- та різномісних об'єктів з нелінійними зв'язками	69
Мамонова Н. В., Москвіна А. О. Про пріоритети створення умов сталого конкуреноспроможності країни	14	Морозова Н. І. Проектна діяльність в організації та структурні зміни в управлінні нею	75
Крочук В. М. Методичні аспекти аудиту доходів і витрат транспортного підприємства	18	Стрельчук А. С., Пенцов О. С. Автоматизовані системи управління в роботі організації державної і недержавної форм власності	81
Нгуєн Тхі Тхань Тінь Основні напрями, механізми і завдання інтеграції В'єтнаму в економічну та фінансову регіональну й світову системи	22	Смерічевська С. В. Інновації в освіті та основні підходи до їх вивчення	85
Бовтрук Ю. А. Валютна інтеграція як сучасна риса розвитку світового господарства	28	ПОЛІТИЧНІ НАУКИ	89
Гнезділова Н. М. Інтеграційні процеси системи освіти в Україні	34	Маркова С. В., Баран О. В. Українська геополітика: сучасні проблеми і тенденції	89
Бойченко Е. Б. Гендерний аналіз кон'юнктури ринку праці Донецької області	38	Панкевич О. З. Реалізація принципу розподілу влади у США (зовнішньополітичний аспект)	96
Макаровська Т. П. Інформаційна безпека України як передумова її вступу до СОТ	45	Горбатенко І. А. Політологія як чинник консолідації українського суспільства	101
Рябченко І. М., Баранов Ю. В., Гагарін В. В., Хіврич І. Ю., Лаврушко Л. Г. Розробка моделі для вирішення задачі прогнозування	48	Кран А. П. Сутність політичної стабільності: індикатори і функції	107
Дідик Я. М. Використання математичних моделей для планування рекреаційного природокористування ...	51	Шевченко О. М. Військовий потенціал та ядерна програма Пакистану	114
Бараболя В. І., Крутовий Ж. А., Касілова Л. О., Мамонова Н. В. Актуальні напрями вдосконалення вищої освіти в Україні	54	Білошицький С. В. Національні інтереси України в умовах глобалізації світових процесів	120
Мамонов К. А., Савченко М. М. Вибір напрямів цільових методів удосконалення професійної підготовки кадрів на підприємстві	57	Сычева Н. А. Стратегическое планирование избирательной кампании: методологический аспект	126

ВАЛЮТНА ІНТЕГРАЦІЯ ЯК СУЧАСНА РИСА РОЗВИТКУ СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА

Наукові праці МАУП, 2006, вип. 2(14), с. 28–33

Розглянуто витоки, початкові форми валютної інтеграції, подана систематизація типів валютних блоків та їх коротка характеристика. Досліджена проблема можливості існування валютного союзу без союзу економічного і політичного. Сформульоване власне визначення регіональної валютної інтеграції як стадії регіональної економічної інтеграції та як процесу. Виокремлено критерії оформлення валютної інтеграції на підставі аналізу досвіду функціонування Європейського валютного союзу.

У сучасному світі, охопленому процесами глобалізації та регіональної економічної інтеграції, валютна інтеграція країн переживає своє друге народження. Історія створення валютних союзів сягає ще VI ст. до н. е., проте всі ці союзи мали під собою політичне підґрунтя і розпалися з тих чи інших причин. Сьогодні валютна інтеграція виходить на якісно новий рівень і має під собою чітку економічну базу, а тому претендує на свою незворотність. Першим прикладом валютної інтеграції сучасної якості став Європейський валютний союз (ЄВС) з єдиною валютою євро, аналогів якому у світовій економіці поки що немає. Дивлячись на цей європейський приклад, майже всі регіони світу — СНД, Північна і Латинська Америка, Азія, Африка, ісламські країни, а також країни Перської затоки — почали декларувати створення і запровадження єдиних валют, тобто стали на шлях валютної інтеграції, що зумовлює необхідність дослідження цього цікавого процесу. Саме зараз потрібен системний підхід до валютної інтеграції, оскільки глобалістичні тенденції вимагатимуть скорочення кількості валют у світі.

Питання теоретично-методологічних і практичних засад регіональної валютної інтеграції є дослідженим недостатньо як у вітчизняній, так і в зарубіжній науковій літературі. Із зарубіжних учених цього напрямку досліджування варто назвати Б. Айхенґріна, Г. Ашинґера, Р. Врубеля, П. де Грове, О. Ісанґа, Д. Каена, П. Кауфманна,

П. Кенена, Р. Маккелі, Р. А. Манделла, М. Обстфельда, Н. Тигесена, Ж. Тротінона.

Серед українських учених з цієї проблематики необхідно відзначити С. Я. Боринця, А. С. Гальчинського, З. О. Луцишина, О. В. Плотнікова, О. І. Рогача, А. С. Філіпенка, серед російських — Ю. А. Борко, О. В. Буторіної, Т. Д. Валової, С. І. Долгова, В. Р. Євстигнеєва, А. Н. Красавіної. Але у працях цих учених проблематика валютної інтеграції висвітлена, на наш погляд, недостатньо. Відсутній комплексний підхід до дослідження валютної інтеграції разом з міжнародною регіональною економічною інтеграцією, немає системного підходу до наукової категорії “валютна інтеграція”. Спробуємо сформулювати власне визначення валютної інтеграції, розкрити історичні витоки, дослідити феномен валютної інтеграції в нерозривній єдності з регіональною економічною інтеграцією.

Перед аналізом процесу валютної інтеграції в тому вигляді, в якому він існує сьогодні, коротко розглянемо його витоки. На наш погляд, процес валютної інтеграції переживає сьогодні своє друге народження, оскільки історія знає чимало прикладів спроб створення та існування валютних союзів у минулому. Проте ті союзи були створені на інших засадах, аніж союзи сьогодення, й мали лише початкову та недосконалу форму валютної інтеграції. Потрібен був певний відкат у процесах валютної інтеграції, щоб дати місце розвитку процесу економічної інтеграції, яка стала важли-

вим підґрунтям для створення валютних союзів у сучасному світі й вивела валютну інтеграцію на якісно новий рівень.

Взагалі поняття монетного союзу виникло практично водночас з виникненням самих монет. Відомо, що перші монети були викарбувані ще в VII ст. до н. е. в царстві Лідія в Малій Азії. Пізніше монети були викарбувані в Греції на острові Егіна. У давні часи створення валютних союзів відбувалося з метою централізації малих держав під дахом великих імперій. Античними імператорами запроваджувалась спільна валюта, яка часто складалась лише з однієї монети імператора. Після смерті імператора монета припиняла своє існування, а грошовий обіг цих територій знову ставав децентралізованим.

В епоху середньовіччя юридичною базою валютних союзів служили монетні конвенції, які укладались між окремими карбувальниками, містами та цілими регіонами здебільше для здійснення монопольного контролю над карбуванням монет і для поширення їх на великих територіях. Відомі, наприклад, такі союзи тих часів: Віденський (1255 р.) між містами Любек, Гамбург, Люнебург та Вісмар; Трейнський між містами Кьольн, Майну, Трір та Пфальц, а також Рапенський (1403–1584 рр.) між містами Базель, Брайзах, Кольмар та Фрайбург.

Перша спроба створити колективні гроші була здійснена в межах Ганзейського монетного союзу. Це був своєрідний політичний і торговельний союз міст Північної Німеччини, що існував у XII–XVI ст. Інтенсифікація світового економічного розвитку, індустріалізація виробництва, зростання обсягів світової торгівлі, лібералізація руху капіталів викликали до життя необхідність трансформації грошового устрою з національного рівня на міжнародний.

У XIX ст. в Європі виникає низка валютних союзів. Вони докладно розглянуті у працях [3; 5; 2]. Усі ці союзи розпались з тих чи інших причин, але їх створення та існування дало змогу дійти таких висновків [5, 57–58]:

1. За відсутності політичного союзу у валютному союзі повинна бути якась домінуюча країна, що мала б сильну геополітичну мотивацію й солідарність з іншими учасниками валютного союзу. Домінуюча країна та її економіка повинні бути могутніми і впливовими, а також тісно пов'язані з економіками інших країн-учасниць.

2. У валютному союзі повинні бути центральні інститути, які б координували діяльність країн-учасниць, здійснювали моніторинг за виконан-

ням спільних політичних і технічних рішень, проведенням фіскальної політики, контролювали емісію грошей.

3. За відсутності політичного союзу або домінуючої позиції одного з членів валютного союзу система регулювання валютних відносин країн — членів валютного союзу повинна мати наднаціональний характер і досконало розроблений інституційний механізм координації діяльності країн — членів валютного союзу.

Розглянемо такі початкові форми регіональної валютної інтеграції, як валютні блоки й валютні зони.

Під час світової економічної кризи 1929–1933 рр. припинив своє існування золото-девизний стандарт, а єдина валютна система розпалася на валютні блоки. Валютний блок — це угруповання країн, що ґрунтується на валютно-економічному домінуванні держав, які очолюють цей блок, через прикріплення до їх валюти валют інших країн — учасниць блоку [1, 71]. Як правило, валютні блоки офіційно не оформлювались, а формувалися здебільше стихійно на підставі залежності країн, що розвиваються, від колишніх метрополій.

У світовій історії відомі три валютних блоки. Стерлінговий валютний блок виник у 1931 р. у Великій Британії. Крім Британської імперії, за винятком домініонів Канади й Ньюфаундленду, а також території Гонконгу, до цього блоку увійшли держави, що були економічно тісно пов'язані з нею, — Єгипет, Ірак, Португалія, пізніше Греція та Іран. У 1933 р. після відміни золотого стандарту у США виник доларовий валютний блок за участю економічно залежних від США країн Латинської Америки та Канади. У червні 1933 р. країни, які намагалися зберегти вільне функціонування золотого стандарту на основі незмінного золотого вмісту національних валют, утворили золотий блок. До нього увійшли Франція, Бельгія, Нідерланди, Швейцарія, а потім Італія й Польща.

Окрім згаданих блоків, під час Другої світової війни країни "осі" — Німеччина та Японія — створили по валютному блоку, куди увійшли окуповані ними країни з метою їх пограбування.

З часом на базі валютних блоків утворилися регіональні валютні блоки вищого порядку — валютні зони. Валютні зони — це валютні угруповання країн, що сформувалися під час Другої світової війни та після її завершення з метою проведення узгодженої політики у сфері міжнародних валютних відносин [1, 74].

Після Другої світової війни у світі утворилося шість основних валютних зон: британського фунта стерлінгів, долара США, французького франка, португальського ескудо, іспанської песети, голландського гульдена. Нині у світі функціонує лише зона французького франка.

Наступною, більш розвинутою формою регіональної валютної інтеграції став Європейський платіжний союз (ЄПС) з міжнародною розрахунковою валютною одиницею під назвою “єпуніт” — ЕРО. Далі в Європі виникли Європейська валютна система з європейською валютною одиницею ЕКЮ і, нарешті, вінець сучасної регіональної валютної інтеграції — Європейський валютний союз з єдиною валютою євро.

Дуже цікавою, на наш погляд, є систематизація типів валютних блоків, здійснена О. В. Буторіною [2, 307–308]:

1. Одностороннє рішення держави про заміну національної грошової одиниці валютою іншої держави.

2. Взаємна угода між незалежними державами про перехід на грошову одиницю однієї з них.

3. Взаємна угода між незалежними державами про використання їх національних грошових

одиниць в якості законного платіжного засобу на території кожної з них.

4. Об'єднання з колективною розрахунковою одиницею, яка існує поряд з національними грошима держав-членів і використовується здебільше для зовнішніх розрахунків.

5. Економічний і валютний союз з єдиною валютою, яка замінює національні грошові одиниці країн-членів.

Короткі характеристики розглядуваних валютних блоків подано в таблиці [2, 310].

Між науковцями вже давно триває дискусія про можливість існування валютного союзу без офіційного затвердження союзу економічного й політичного. Розгорнулася ця дискусія ще в 50-х роках ХХ ст., проте набула особливого значення у 90-ті роки, коли в Європейському Союзі було розпочато створення ЄВС.

Деякі науковці вважають, що валютний, економічний і політичний союзи повинні збігатись, інші висловлюють думку, що валютне об'єднання може діяти самостійно. На наш погляд, для вирішення цього питання необхідно зважати на наведену вище систематизацію валютних блоків. Можна побачити, що різноманітні типи валютних

Типи валютних блоків, їх інструменти й передумови в сучасних умовах

Типи блоків	Інструменти				Передумови		Приклади блоків
	Нова грошова одиниця	Розрахункова палата	Єдина грошова-кредитна політика	Жорстка фіксація курсів	Економічна конвергенція	Єдиний внутрішній ринок	
Одностороння заміна національної валюти на іноземну							Панама, Монако, Ліхтенштейн, Сан-Маріно, Еквадор, Чорногорія
Узгоджена заміна національних валют на одну з них							Союзи Баварії та Пруссії 1837–1838 рр.
Об'єднання з паралельною циркуляцією національних валют							Латинський союз, союз Бельгії та Люксембургу
Об'єднання з колективною грошовою одиницею спеціального призначення							Союзи Ганзи, Скандинавський і Німецький 1857 р., ЄПС, ЄВС, СЕВ
Валютний союз з єдиною валютою							ЄВС

союзів відрізняються один від одного за механізмами, умовами й цілями створення. Так, коли країна починає використовувати зарубіжну валюту замість національної, вона досягає головної мети — усунення хронічної недовіри до національної валюти, нормалізація грошового обігу. Та держава, яка “позичає” свою валюту, обов’язково посилює свій вплив у світі й отримує додатковий попит на національні гроші. У випадку, коли запроваджується колективна розрахункова одиниця, досягається ефективність організації системи зовнішньоекономічних розрахунків, подолання браку коштів у високоліквідних іноземних валютах. При переході ж до єдиної валюти ставляться такі цілі: підвищення ефективності макроекономічної політики, зміцнення стратегічних позицій економічного й валютного об’єднання у світі, значне підвищення стабільності й ліквідності своєї валюти, а також ступеня її інтернаціоналізації, зміна на свою користь механізму курсоутворення [2, 313].

Таким чином, для створення перших чотирьох типів валютних блоків існування економічного й політичного союзу не є необхідною умовою. У деяких випадках вона може бути бажаною, але валютні блоки таких типів справді можуть існувати самостійно. Можливий навіть зворотний процес — коли валютна інтеграція сприяє економічній інтеграції країн — членів валютного угруповання. Така ситуація теоретично можлива для випадку з СНД.

Проте для валютних угруповань п’ятого типу, тобто вилучення з обігу національних грошових одиниць і запровадження нової єдиної валюти, необхідним є виконання певних критеріїв економічної конвергенції, тобто між країнами спочатку має відбутись економічна інтеграція. Якщо економічна динаміка країн — членів валютного блоку буде різною, це заважатиме їм жорстко зафіксувати курси своїх валют. Окрім того, економічний і валютний союз — верхівка інтеграційного процесу; щоб дістатися неї, інтеграційному угрупованню потрібно пройти всі попередні стадії — зону вільної торгівлі, митний союз, спільний ринок товарів, послуг і факторів виробництва, економічний союз, а потім і валютний союз. Ю. В. Шишков зазначає: “така послідовність етапів є обов’язковою, хоча б в силу того, що дійова координація бюджетної, соціальної, фінансової та інших ключових аспектів внутрішньоекономічної політики держав-членів неможлива за відсутності єдиного ринкового простору, який суттєво прискорює нівелювання інфляційних процесів,

національних рівнів оплати праці, процентних ставок та інших умов... Поетапність процесу інтегрування є стрижнем і основних документів ЄС, і повсякденної практики” [6, 181].

Розглянемо валютну інтеграцію в контексті утворення валютних об’єднань на базі економічних союзів, тобто найбільш зрілої форми. На сьогодні у вітчизняній та зарубіжній літературі немає визначення регіональної валютної інтеграції. На нашу думку, *регіональна валютна інтеграція як стадія регіональної економічної інтеграції — це об’єднання двох і більше держав у регіональній інтеграційній угрупованні із запровадженням нової єдиної валюти, координацією грошово-кредитної та валютної політики й створенням наднаціональних механізмів валютного регулювання. Регіональна валютна інтеграція — це процес удосконалення фінансових відносин та підвищення ефективності грошового обігу і фінансового менеджменту на всіх ланках господарського та державного управління в результаті запровадження єдиної валюти.*

Аналіз досвіду Європейського Союзу дає можливість виокремити такі критерії оформлення валютної інтеграції [4, 260]:

- цілковита та незворотна конвертованість валют країн-учасниць;
- тісні межі коливання валютних курсів;
- остаточне визначення співвідношень паритетів;
- повна лібералізація обігу капіталів.

Зазначимо, що валютна інтеграція суттєво впливає на принципи й порядок проведення національної грошової та валютної політики. Створення валютного союзу передбачає значно глибше втручання у внутрішні справи й відмову від національного суверенітету в цій сфері, ніж існування звичайного економічного союзу. Валютний союз вимагає відмову від національної компетенції в галузі валютної й грошової політики. Ця відмова може спровокувати політичний опір деяких країн інтеграційного угруповання. З цього приводу зазначимо, що валютний союз вимагає високого ступеня довіри до політичних рішень у різних сферах.

На сьогодні потенційні економічні й політичні вигоди та витрати валютного союзу можна розподілити на п’ять аспектів [4, 285]:

- 1) вплив на ефективність та зростання економіки;
- 2) вплив на зайнятість;
- 3) вплив на стабільність цін;
- 4) вплив на державні фінанси;

5) зовнішньоекономічні або міжнародні наслідки.

Розглянемо коротко кожний з перелічених аспектів.

Вплив на ефективність та зростання — за провадження єдиної валюти означає ліквідацію курсових коливань та відповідно втрат від пов'язаних з ними валютних ризиків. У зв'язку з цим зникає потреба страхування валютних ризиків, а також ліквідуються транзакційні витрати. У макроекономічному аспекті це стимулює додаткове залучення інвестицій у країну і забезпечує економічне зростання. На мікроекономічному рівні це означає зменшення внутрішньовиробничих витрат підприємств, надійність планування, поліпшення загальноекономічних умов для товарообміну для тих підприємств, що здійснюють торгівлю в межах спільного валютного простору. Завдяки усуненню кордонів між національними господарствами відбувається посилення конкуренції між підприємствами, що разом із спрощенням у порівнянні цін викликає появу широкої товарної пропозиції, яка веде до зростання спільного добробуту країн-учасниць валютного союзу.

Вплив валютного союзу на зайнятість — відомо, що за умов існування курсової невизначеності інвестори при оцінюванні ефективності економічних проектів закладають у загальні витрати можливі фінансові втрати внаслідок коливань валютних курсів. Це зменшує кількість рентабельних проектів і відповідно кількість робочих місць. Проте, якщо розглядати дію цього фактора на прикладі Європейського валютного союзу, зазначимо, що для позитивного впливу євро на зайнятість у ЄВС мають зрости мобільність робочої сили та ефективність її використання. Але й у цьому разі проблема не буде вирішена без проведення структурних реформ ринків робочої сили з метою підвищення їх гнучкості та зменшення зарегульованості.

Вплив на стабільність цін — завдяки виваженій політиці наднаціональних органів регулювання висока стабільність цін робить можливим ефективніший розподіл і використання ресурсів та сприяє раціональній політиці в галузі доходів.

Вплив на державні фінанси — у цій сфері існують економічні переваги та політичні втрати. До економічних переваг належить економія процентних виплат при обслуговуванні боргів завдяки скороченню процентних надбавок за інфляційний та валютний ризики. До політич-

них належать втрата сеньйоражу, суворіші вимоги у валютному союзі до бюджетної дисципліни та координації бюджетної політики окремих країн.

Зовнішньоекономічні або міжнародні наслідки — нова валюта інтеграційного угруповання може зайняти на міжнародному валютному ринку більш вагомі і значущі позиції, ніж їх займали до того валюти окремих країн — учасниць інтеграційного угруповання. Зокрема, так сталося з валютою євро, яка склала альтернативу долару США та японській єні на світових валютних ринках.

Таким чином, процеси валютної інтеграції є складними і суперечливими. Нині існують п'ять типів валютних союзів, кожен з яких має свої передумови виникнення та інструменти функціонування. Головна загроза, яку несе в собі валютна інтеграція — це часткова втрата національного суверенітету, втрата можливості проведення власної грошово-кредитної, валютної політики, а також можливості кожної країни друкувати гроші. В одному випадку це є платою за більш стійку спільну валюту, більш вагому на світовому валютному ринку, в інших випадках — це ситуація, яку можна пом'якшити участю кожної країни в наднаціональній системі регулювання валютним союзом. Окрема країна, зважаючи на успіхи свого економічного розвитку, зокрема обсягів ВВП, має домагатись якомога більшої кількості голосів у наднаціональній системі прийняття рішень, тоді валютна інтеграція буде працювати на її користь. Тому не кожній країні, особливо Україні, потрібно поспішати зі вступом до валютного союзу і взагалі до регіонального інтеграційного угруповання. Потрібно розбудувати і розвивати власну економічну ідентичність, щоб не стати трофеєм на шляху розширення гегемонії лідерів світового економічного розвитку.

Література

1. Боринець С. Я. Міжнародні валютно-фінансові відносини: Підруч. — К.: Знання, 2001. — 305 с.
2. Буторина О. В. Международные валюты: интеграция и конкуренция. — М.: Издат. дом "Деловая литература", 2003. — 368 с.
3. Кузнецов О. В. Формування комутативної грошової політики в європейському валютному союзі: Дис. ... канд. екон. наук. — К., 2000. — 158 с.
4. Міжнародна економіка: Підруч. / За ред. А. П. Румянцева. — К.: Знання-прес, 2003. — 447 с.

5. Савчук Ю. А. Проблеми розвитку європейської валютної інтеграції на третьому етапі створення Європейського економічного і валютного союзу: Дис. ... канд. екон. наук. — К., 2001. — 162 с.

6. Шишков Ю. В. Европейская интеграция и СНГ: Западный образец и его отражение в восточном зеркале // Развитие интеграционных процессов в Европе и России. — М.: ИНИОН РАН, 1997. — 215 с.

The currency integration process is very complex and contradictory. Today there are 5 types of currency unions each of which has its preconditions of appearance and functioning instruments. The main threat, which brings currency integration is the partial loss of the national sovereignty — the loss of possibility of own money — credit policy conduction, the possibility of each country to print money. In one case it is the pay for more stable common currency, more influential at world currency market. In another case — this is the situation which one can ease by taking part in the over national system of currency union regulation. Each country must achieve as more votes as possible in the system of solution making. Then a country will gain the currency integration benefit. That is why not for each country especially for Ukraine it is necessary to join a currency union as fast as possible. It is necessary to build and develop own economic identity for not to become a trophy in the way of the world economic development leaders hegemony expansion.

Надійшла 17 квітня 2006 р.